

Årsrapport för dataskyddsarbetet 2024

Familjebostäder i Göteborg AB

2024-12-19

Innehåll

1	Dataskydd i kommunal verksamhet	3
2	Göteborgs Stads dataskyddsombud	4
2.1	Stadenövergripande iakttagelser 2024	4
2.1.1	Ny central funktion för styrning och samordning i dataskyddsfrågor möjliggör ett stärkt dataskydd	4
2.1.2	Verksamhetens ledning avgörande för att GDPR inte ska fortsättas upplevas som ett hinder	5
2.1.3	Bristande ansvarstagande i Stadens arbete med AI medför risker för både enskilda och verksamheter.....	6
3	Dataskyddsombudets iakttagelser 2024	7
3.1	Verksamhetens dataskyddsarbete.....	7
4	Granskning av dataskyddsarbetet 2024	8
4.1	Fördjupad kontroll 2024	8
4.2	Uppföljning av lämnade rekommendationer	8
4.2.1	Uppföljning av verksamhetens arbete med rekommenderade fokusområden 2024	8
4.2.2	Uppföljning av rekommendationer lämnade inom ramen för tidigare genomförda kontroller	10
5	Rekommenderade fokusområden 2025	12
6	Bilagor	13

1 Dataskydd i kommunal verksamhet

Att få ta del av och hantera andra människors personliga uppgifter på ett sådant sätt som kommunala förvaltningar och bolag gör innebär att förvalta ett stort förtroende. Dataskyddsförordningen (GDPR) har tillkommit för att särskilt värna om den enskildes rätt till integritet och kontroll över vad som sker med ens personuppgifter. Rätten till en fredad privat sfär och personlig integritet är grundläggande i ett demokratiskt samhälle och är ett av fundamenten på vilket många andra av våra demokratiska rättigheter vilar. Lagstiftningen finns till för att skydda individen från skada och sätter ramarna för hur personuppgifter får behandlas i en alltmer digital värld.

Att förvaltningar och bolag hanterar personuppgifter i enlighet med gällande lag bör vara en självklarhet i syfte att visa omsorg om det förtroende som getts den som har att hantera personuppgifter. För att säkerställa följsamhet gentemot GDPR behöver dataskyddsperspektivet genomsyra arbetet inom de kommunala verksamheterna på alla olika plan. Det gäller allt från rutiner och processer för det dagliga arbetet, till arbetet med innovations- och digitaliseringslösningar för framtidens arbetssätt på förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad. I det framåtsyftande arbetet är GDPR ett viktigt redskap för att kunna säkerställa en digitalisering som håller över tid.

2 Göteborgs Stads dataskyddsbud

Det är varje nämnd och bolag som är ytterst ansvarig för att dess verksamhet följer dataskyddslagstiftningen. För att stödja stadens nämnder och bolag i arbetet med dataskydd har ett dataskyddsbud utsetts. I Göteborgs Stad fullgör dataskyddsenheten på Intraservice uppdraget som dataskyddsbud åt stadens bolag och nämnder. Vad som är dataskyddsbudets uppgifter framgår direkt av lagstiftningen i GDPR.¹ Dataskyddsbudets viktigaste uppgift är att övervaka att stadens förvaltningar och bolag följer dataskyddslagstiftningen. Detta sker bland annat genom att samla in information om hur personuppgifter behandlas och genom att kontrollera hur bestämmelser och interna styrdokument som styr dataskyddsarbetet efterlevs. Dataskyddsbudet har också till uppgift att ge råd och information till förvaltningar och bolag i dataskyddsfrågor. Detta sker genom att dataskyddsbudet är behjälplig när frågor rörande behandlingen av personuppgifter uppkommer hos verksamheterna.

Enligt lag ska dataskyddsbudet även rapportera om arbetet till högsta förvaltningsnivå², och utifrån detta lämnar dataskyddsbudet årligen en rapport om den egna verksamhetens dataskyddsarbete till nämnder och bolag i Göteborgs Stad. I rapporten redogör dataskyddsbudet för de iakttagelser som gjorts under året, både stadenövergripande och, i vissa fall, verksamhetsspecifika. Rapporten innehåller även information om årets fördjupade kontroll samt resultatet från den uppföljning som genomförts avseende hur verksamheten hanterat och arbetat med de rekommendationer som lämnades i årsrapporten 2023.

Årsrapporten är avsedd att kunna användas som ett stöd för verksamheten i sitt fortsatta arbete med dataskydd. Det är upp till varje verksamhet att besluta om hur det interna dataskyddsarbetet ska utformas utifrån verksamhetens förutsättningar för att på bästa sätt hantera identifierade risker.

2.1 Stadenövergripande iakttagelser 2024

2.1.1 Ny central funktion för styrning och samordning i dataskyddsfrågor möjliggör ett stärkt dataskydd

Hur långt förvaltningar och bolag kommit i dess dataskyddsarbete skiljer sig stort åt inom Staden. Skillnaderna bedöms till stor del bero på bristande styrning och samordning i dataskyddsfrågor från centralt håll, något som lyfts av dataskyddsbudet under flera år. Resultatet av detta är bland annat att skyddet för de registrerades personuppgifter varierar mellan verksamheterna, en ineffektiv

¹ Artikel 39 i GDPR

² Artikel 38.3 i GDPR

personuppgiftsincidenthantering och att hanteringen av rättigheter hanteras olika beroende på vilken verksamhet man vänder sig till.

Dataskyddsombudets förhoppning är att den nya dataskyddsfunktionen som införts på stadsledningskontoret ska bidra till att utveckla och stärka de grundläggande delarna av dataskyddsarbetet och därigenom generera ett mer enhetligt dataskydd inom Staden. Att stadsledningskontoret nu tar ansvar för att samordna dataskyddsarbetet bedöms ligga i linje med kommunstyrelsens uppdrag.

I sammanhanget vill dataskyddsombudet samtidigt poängtera att varje nämnd och bolag fortfarande är ytterst ansvariga för sina respektive personuppgiftsbehandlingar. Det är därför även fortsatt upp till varje nämnd och bolag att säkerställa efterlevnad gentemot lagstiftningen. Att varje verksamhet tar det ansvaret är avgörande för att det arbete som görs inom dataskyddsfunktionen ska få genomslag och ha en positiv påverkan på dataskyddet som helhet i Staden.

2.1.2 Verksamhetens ledning avgörande för att GDPR inte ska fortsättas upplevas som ett hinder

I årsrapporten 2023 lyfte dataskyddsombudet att det inom Staden generellt bedömdes finnas en uppfattning om att det är omöjligt att följa GDPR och samtidigt driva den digitala utvecklingen framåt. Dataskyddsombudets upplevelse, utifrån de dialoger som varit under 2024, är att denna uppfattning fortfarande kvarstår och är något som i hög grad påverkar dataskyddsarbetet negativt. Dataskyddsombudet har i möten med funktioner från olika verksamheter inom Staden kontinuerligt fått höra att GDPR är något som är jobbigt och krångligt, och som blir ett hinder som försvårar deras arbete med att ta i bruk nya digitala lösningar. Som regel uttrycks detta efter eller precis inför att verksamheten ska teckna avtal, eller precis står inför att börja använda en ny digital lösning eftersom det ofta är först då som dataskyddsperspektivet beaktas. Dataskyddsombudet förstår att medarbetare i den situationen upplever GDPR som ett hinder, men ser samtidigt att GDPR inte kan klandras för de uppenbara brister i den interna styrningen som medfört att verksamheten inte arbetat med dataskyddsfrågorna i tid.

För att känslan av GDPR som något jobbigt och ett hinder inte ska fortsätta ha en negativ påverkan på dataskyddsarbetet behöver Staden som helhet arbeta för att öka medvetenheten om syftet med lagstiftningen. En del kan göras genom utbildningar, men centralt är också att det från ledningshåll inom stadens verksamheter börjar signaleras att dataskydd är något som ska beaktas och arbetas med. I den offentliga debatten hör man ofta representanter från näringslivet tala om att det offentliga måste vara modiga och testa nya saker. Dataskyddsombudets uppfattning att det modiga i dessa fall ofta handlar om att utmana den lagstiftning som styr offentlig sektor, till exempel då lagstiftningen begränsar möjligheterna att dela och/eller använda data. Lagstiftningen, inkluderat GDPR, utmålades då som ett administrativt hinder som hämmar utvecklingen. Denna bild av GDPR som ett hinder delas inte av dataskyddsombudet eftersom det inte finns någon motsättning mellan att följa lagkraven och samtidigt driva digitaliseringen framåt. Utifrån den

diskurs som råder bedömer dataskyddsbudet att det är viktigt att man på ledningsnivå har kunskap om syftet med GDPR och förståelse för att om GDPR sätter ”stopp” för en behandling eller en tjänst så finns det ett gott skäl till det. I praktiken innebär det att man på ledningsnivå behöver ta ansvar för att inte använda en digital tjänst eller inleda en behandling av personuppgifter som inte är förenlig med kraven i GDPR. En viktig del i detta är att ledningen börjar signalera en förväntan på att nya digitala lösningar ska vara långsiktigt hållbara, även utifrån ett integritetsperspektiv. På så sätt behöver verksamheter tänka på dataskydd tidigt i processen och kan förhoppningsvis undvika att hamna i situationer där GDPR enbart ses som något jobbigt eller ett administrativt hinder. Genom att integrera dataskyddsperspektivet från start i arbetet med nya tjänster och/eller vid utvecklandet av nya arbetsätt kan verksamheter hitta stabila och långsiktiga alternativ där människors grundläggande fri- och rättigheter inte äventyras. Något som blir, om möjligt, extra viktigt i takt med att användningen av ny teknik och AI ökar inom Stadens verksamheter.

2.1.3 Bristande ansvarstagande i Stadens arbete med AI medför risker för både enskilda och verksamheter

Fokus på ny teknik och AI har en enorm potential för att göra våra liv bättre, men den digitala utvecklingen blir inte hållbar utan begränsningar. Utan tydlig styrning i arbetet med digital innovation är risken att det går fort och att man i sin iver att röra sig framåt glömmer att hänsyn behöver tas till den personliga integriteten och att personuppgifter behandlas på ett korrekt sätt. Som en stor offentlig aktör har Göteborgs Stad att förvalta alla invånare och besökares förtroende. Oavsett om det handlar om elever, vårdnadshavare, anställda, brukare inom socialtjänst, eller någon annan kategori av kommuninvånare, så ska man kunna känna sig trygg med att användandet av innovativ teknik sker med respekt för den personliga integriteten och de regelverk som finns för att skydda enskildas personuppgifter.

Under året har dataskyddsbudet kunnat se att allt fler verksamheter inom Staden börjar utforska användningen av AI. Dataskyddsbudet har under året löpande kunnat identifiera stora risker med det arbete som bedrivs på stadenövergripande nivå. Riskerna kommer dels utifrån att det från centralt håll hittills saknas styrning och samordning i hur tekniken kan, och får, användas, dels utifrån att de tekniska lösningar som har lanserats ej först kontrollerats utifrån ett informationssäkerhets- och dataskyddsperspektiv. Dataskyddsbudets bedömning är att stadsledningskontoret och Intraservice behöver ta ett större ansvar i hanteringen av dessa risker, eftersom de båda verksamheterna är starkt drivande i användningen av AI inom Staden. Särskilda rekommendationer ställs därför till de båda verksamheterna i deras respektive årsrapporter.

Dataskyddsbudet vill utifrån identifierade risker med de stadenövergripande AI-lösningar som idag finns tillgängliga inom Staden (M365 Copilot i Edge, Svea GPT etc.) betona vikten av att förvaltningar och bolag innan en ny AI-lösning tas i bruk först kontrollerar så att denna är säkerställd utifrån ett informationssäkerhets- och dataskyddsperspektiv.

3 Dataskyddsombudets iakttagelser 2024

3.1 Verksamhetens dataskyddsarbete

Under året har dataskyddsombudet främst involverats i samband med arbetet med tröskelanalyser och konsekvensbedömningar både genom skriftliga råd och rekommendationer samt avstämningsmöten. Kontakten mellan dataskyddsombudet och bolaget har också utgjorts av deltagande vid Framtidenskoncernens gruppmöten inom dataskydd.

Dataskyddsombudet ser det som positivt att tröskelanalyser och konsekvensbedömningar genomförs men har också noterat att underlagen varierar i kvalitet. Dataskyddsombudets rekommendation är att bolaget, inom ramen för kontrollpunkt 1: dataskyddsorganisation, ser över möjligheterna för ett mer enhetligt arbetssätt, inte enbart i arbetet med konsekvensbedömningarna, utan även i samband med exempelvis behandlingsregistret, upphandlingar m.m. Det kan exempelvis vara genom att det finns en eller flera resurser med särskild kunskap inom dataskydd som aktivt deltar tillsammans med verksamhetens olika avdelningar vid det operativa dataskyddsarbetet.

I samband med den fasta kontrollen 2023 kunde dataskyddsombudet utläsa utifrån bolaget skattning att det fanns ett behov av att säkerställa att det vid upphandling av nya system/tjänster tas med i kravställningen att det finns en anpassning till inbyggt dataskydd och dataskydd som standard. En rekommendation i årsrapporten 2023 var därför att säkerställa att dataskyddsperspektivet tas med i alla delar av processen vid upphandlingar och att bolaget ser över om ytterligare resurser eller kompetens behöver involveras och/eller om särskilda informations- och/eller utbildningsinsatser krävs. Utifrån den kontakt som varit under året med verksamheten kring upphandling är dataskyddsombudets bedömning att rekommendationen kvarstår. Då dataskyddsombudet upplever att det finns en vilja och intresse hos medarbetare är det av vikt att medarbetarna får de förutsättningar som krävs för att dataskyddsperspektivet kan säkerställas fullt ut.

4 Granskning av dataskyddsarbetet 2024

4.1 Fördjupad kontroll 2024

Under våren 2023 genomförde dataskyddsenheten en informationsinsats med fokus på behandlingsregistret enligt artikel 30 i GDPR. Som uppföljning på denna informationsinsats genomförde dataskyddsenheten under hösten 2024 en fördjupad kontroll med fokus på behandlingsregistret för ett antal av stadens verksamheter (dock ej inom aktuell verksamhet).

Resultatet av kontrollen visade sammantaget på stora brister i omhändertagandet av artikel 30 i GDPR. För att alla verksamheter i Staden ska få ta del av resultaten från kontrollen har dataskyddsombudet tagit fram en stadengemensam rapport. Den stadengemensamma rapporten innehåller både generella iakttagelser från kontrollen, dataskyddsombudets bedömningar i olika sakfrågor och konkreta exempel på hur behandlingsregistret kan utformas med hänvisningar till olika rättskällor som dataskyddsombudet anser har ett generellt värde för hela Staden. Rapporten blir en form av ytterligare vägledning avseende hur arbetet med behandlingsregistret kan utformas för att skapa förutsättningar för ett funktionellt dataskyddsarbete där kraven i artikel 30 i GDPR kan uppfyllas.

Dataskyddsombudet kommer under 2025 följa upp dels att samtliga av Stadens verksamheter har tagit del av rapporten, dels hur verksamheterna avser omhänderta de generella rekommendationerna i arbetet med det egna behandlingsregistret.

4.2 Uppföljning av lämnade rekommendationer

4.2.1 Uppföljning av verksamhetens arbete med rekommenderade fokusområden 2024

Dataskyddsombudet har följt upp hur verksamheten arbetat med de fokusområden som rekommenderades för 2024. Utifrån uppföljningen lämnas rekommendationer.

Fokusområde 1: Register över personuppgiftsbehandlingar

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

- Fortsätt arbeta med att dokumentera bolagets personuppgiftsbehandlingar och kontrollera för respektive behandling att informationen uppfyller kraven enligt artikel 30 i GDPR.

Kommentarer och rekommendationer:

Verksamheten uppger att en översyn av behandlingsregistret har gjorts under året. Inom bolaget är det informationsägare som ansvarar för behandlingar i behandlingsregistret. I början av året togs frågan om behandlingsregistret upp på ett ledningsmöte för informationsägarskap där dataskyddskontakten informerade om informationsägarnas ansvar. Dataskyddskontakten har även haft fysiska möten med samtliga informationsägare för att påminna om ansvaret.

Dataskyddskontakterna uppger att de upplever att antalet behandlingar som finns upptagna i behandlingsregistret har ökat. Verksamheten uppger även att det under hösten har funnits inplanerade genomgångar och att arbetet med behandlingsregistret är ett kontinuerligt arbete.

Dataskyddskontakterna har även tillsammans med bolagsjuristen arbetat med att identifiera behandlingar som innebär höga risker. I arbetet har verksamheten upprättat en planering och prioritering för att genomföra konsekvensbedömningar. För närvarande är bland annat uthyrning och uppsägning högt prioriterade behandlingar.

Det är positivt att verksamheten har arbetat med behandlingsregistret och att riskbedöma behandlingar under året. Dataskyddsombudet vill i sammanhanget lyfta att hur behandlingar definierats och avgränsas har betydelse för övriga delar av dataskyddsarbetet, bland annat i arbetet med konsekvensbedömningar. Bolaget rekommenderas därför att se över att samtliga som är ansvariga för behandlingsregistret är insatta i hur en behandling avgränsas på ett ändamålsenligt sätt.

Eftersom dataskyddsombudet anser att behandlingsregistret är en grundläggande del i det övriga arbetet med dataskydd rekommenderas bolaget att ta del av den stadengemensamma granskningsrapporten från dataskyddsombudets fördjupade kontroll och se över behandlingsregister utifrån rekommendationerna som framgår däri.

Fokusområde 2: Informationsplikt

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

- Se över samtliga delar i den information som lämnas till de registrerade och de arbetssätt som tillämpas för att säkerställa att informationsplikten gentemot de registrerade uppfylls. I arbetet behöver de rekommendationer som tidigare lämnats kopplat till den specifika informationen i integritetspolicyn omhändertas.

Kommentarer och rekommendationer:

Verksamheten har under året inte reviderat informationen på hemsidan. Det finns ambitioner om att exempelvis ”flika” upp hemsidan för att det ska bli lättare för registrerade att hitta information. Bolaget har även tagit in en resurs som ser över informationsdelen och har i samband med detta identifierat att det har varit inaktuell information på hemsidan. Det pågår ett arbete med informationsplikten, även om verksamheten har svårt att svara på exakt hur långt verksamheten har

kommit i arbetet. Verksamheten vill även framåt arbeta tillsammans med de bolag inom koncernen som är lika varandra när det gäller informationsplikten.

Under uppföljningen uppger verksamheten att man försöker ta fram bra arbetssätt för arbetet med informationsplikten. Verksamheten försöker därför skapa arbetsflöden för detta internt. Dataskyddskontakterna påminner även verksamheten löpande om att informationen behöver ses över.

Vid en översiktlig genomgång av informationen på hemsidan och utifrån att verksamheten uppger att informationen på hemsidan inte har reviderats under året är dataskyddsombudets bedömning, i likhet med 2023, att bolaget behöver utveckla informationen ytterligare för att uppfylla kraven enligt art. 13 och 14 i GDPR. Dataskyddsombudets rekommendationer från årsrapporterna 2022 och 2023 kvarstår. Utifrån uppföljningen bedömer dataskyddsombudet även fortsatt att det finns en medvetenhet inom bolaget avseende informationsplikten, varför dataskyddsombudet ser att det finns goda förutsättningar för bolaget att arbeta med kontrollpunkten.

Dataskyddsombudet vill även i sammanhanget lyfta att en förutsättning för att bolaget ska kunna uppfylla kraven på information är att behandlingsregistret är fullständigt och att ansvarsfördelningen för olika personuppgiftsbehandlingar är utredda. Bolaget rekommenderas därför i första hand att särskilt arbeta med behandlingsregistret utifrån rekommendationerna som framgår av den stadensgemensamma granskningsrapporten.

4.2.2 Uppföljning av rekommendationer lämnade inom ramen för tidigare genomförda kontroller

Dataskyddsombudet har under året följt upp vilka åtgärder som vidtagits avseende tidigare års lämnade rekommendationer av gjorda kontroller.

Kontroll (2022): Kamerabevakning

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

- Se över den generella lagringstiden ytterligare för att säkerställa att den verkligen är befogad i förhållande till ändamålen och omständigheterna kring hur lång tid det tar att upptäcka och hantera en incident.
- I samband med översynen av utförda konsekvensbedömningar, inhämta dataskyddsombudets rekommendationer.
- Förtydliga informationen om lagringstid på hemsidan.

Kommentarer och rekommendationer:

Uppföljningen visar att verksamheten har vidtagit vissa åtgärder i enlighet med rekommendationerna. Under året har verksamheten exempelvis tagit fram en generell konsekvensbedömning för kameror där tanken är att den ska fungera som en generell mall. Det har även genomförts en konsekvensbedömning för kamerabevakning på Lisa Sass gata där dataskyddsombudets rekommendationer har inhämtats.

Vid uppföljningen uppger verksamheten även att det finns en process för arbete med kamerabevakning inom bolaget där konsekvensbedömningar är en del av processen. Bolaget arbetar nu med att se över hela arbetssättet när nya kameror sätts upp.

Dataskyddsombudet ser fortsatt att bolaget behöver motivera lagringstiden för kamerabevakningsmaterialet. I samband med arbetet med konsekvensbedömningen på Lisa Sass gata har det även varit en av dataskyddsombudet rekommendationer.

Vid tidpunkten för den fördjupade kontrollen bedrev bolaget kamerabevakning på sju adress i Göteborg. Hittills har dataskyddsombudet enbart involverats i arbetet med en konsekvensbedömning. Rekommendationen om att i samband med översynen av utförda konsekvensbedömningar, inhämta dataskyddsombudets rekommendationer kvarstår därför.

Mot bakgrund av ovan avser dataskyddsombudet att fortsätta följa upp arbetet med kamerabevakningen under 2025.

5 Rekommenderade fokusområden 2025

Dataskyddsbudeten har under arbetet med årsrapporten identifierat ett område som verksamheten rekommenderas att särskilt arbeta med under det kommande året. Dessa listas i punktform enligt nedan.

Detta är området som dataskyddsbudeten särskilt kommer att följa upp under året. Uppföljningen kommer ske kontinuerligt under avstämningsmöten med verksamheten, och inom ramen för den uppföljning som dataskyddsbudeten genomför under hösten 2025.

Bolaget rekommenderas under 2025 prioritera följande del av dataskyddsarbetet:

- Kontrollpunkt 4: Register över personuppgiftsbehandlingar

Se över att samtliga ansvariga för behandlingsregistret är insatta i hur en behandling avgränsas på ett ändamålsenligt sätt. Ta del av den stadengemensamma granskningsrapporten från dataskyddsbudeten fördjupade kontroll och arbeta med behandlingsregister utifrån rekommendationerna som framgår däri.

6 Bilagor

Bilaga 1: Kontrollplan för dataskyddsarbetet 2024–2025